Les Exposicions d'Art de Terrassa

i IV

I finalment comentaré les Exposicions d'artistes locals: l'una al Casino del Comerç, l'altra al Centre de Dependents, formant aquesta un cos a part dintre l'Exposició d'Art Català. Solament a la sala principal d'aquesta important exposició del Centre hi havia, com ja vaig comentar, obres d'artistes terrassencs morts: Francesc Torres i Armengol i Pere Viver, pintors, i Josep Armengol, escultor. Els artistes de Terrassa vivents guarniren amb llurs obres una de les tres seccions de l'exhibició esmentada. Fou aquesta una limitació que els mateixos artistes de Terrassa s'imposaren en honor dels artistes forasters i en gràcia a l'estructuració del conjunt.

Malgrat que Terrassa és terra d'artistes, per a evitar el mal dels compromisos de campanar, per a evitar el mal de l'aficionat de poble, tot seguit es pensà de seleccionar les obres que havien de figurar en aquest gloriós conjunt suara clausurat i al mateix temps es cregué honest separar aquesta selecció de l'art terrassenc de la selecció de l'art general català, feta aquesta darrera amb un gran sentit de responsabilitat.

La sala destinada als terrassencs de l'Exposició del Centre era composta d'obres dels pintors Joaquim Vancells, Tomàs Viver, Antoni Badrinas, Marian A. Espinal, Pere Prat, J. Soler i Diffent, Frederic Trullàs, Joan Duch, Teresa Romero, Miquel Pujadas, Abelló i del que signa. També hi havia representat ací l'escultor Cabanes.

Aquesta selecció d'artistes terrassencs potser hauria pogut ésser feta amb una major exigència, però també calia d'haver-hi inclòs obres de Josep Rigol i de Jaume Comerma, les quals figuraven en canvi en l'Exposició Homenatge a Pere Viver del Casino del Comerç entre teles i escultures dels esmentats més amunt i juntament amb moltes d'altres, de les quals he retingut els autors Miquel Costa i Josep Carles i les joveníssimes signatures d'Aureli Biosca, Joan Vancells i Ramon Cortés; aquests darrers, si sirguen com els cal, semblen dotats per a la pintura.

Terrassa és, doncs, terra de pintors. L'obra de Vancells i dels Vivers, dintre un realisme fort o sentimental, té una bona sèrie de deixebles més o menys personals, entre els quals cal esmentar Frederic Trullàs i Miquel Pujadas. Però la tradició de la pintura terrassenca iniciada amb Francesc Torres s'ha enriquit amb les aportacions d'altres pintors que han sentit d'una manera directa les influències de la moderna pintura francesa, o bé, com en el cas Badrinas, l'han sentida passant l'Impressionisme pel decorativisme més o menys «fauve» de l'Escola de Dresde d'abans de la guerra, per a tornar finalment a la font.

L'Antoni Badrinas de l'actualitat és un neo-impressionista que sense oblidar del tot el decorativisme d'antany el va depurant de tot allò banal que hi havia en el seu sentiment plàstic del retorn d'Alemanya.

En Marian Espinal i jo som de tots els artistes terrassencs els que més tombarelles hem fet. Educats en la cèlebre Escola Galí del carrer de la Cucurulla ens fornírem l'esperit de sentiment arquitectònic, una hora nodrit de romanticisme. La fallera d'una paleta greu va douar-nos de moment una ingrata coloració tristament tèrbola, malgrat aquest ascetisme ens preparés per a més endavant. De mica en mica ens alleugerírem de la càrrega d'una hora: aprenguérem de veure el món sense ulleres fumades. L'Espinal, més jove que jo, seguí el mestre Galí en l'Escola de Bells Oficis. Aleshores arribava ací el cézannisme; Llorens i Artigas i Francesc Domingo giraren el tarannà del mestre Galí per aquests camins, ben segur millors. Espinal, home de gran facilitat, adaptà més bé que ningú la manera cézanniana de l'Escola de Bells Oficis. Després anà a París i ens portà Matisse i tot el «fauvisme» i una bona mica de Picasso. I finalment, retornat a la terra, reaccionà anant vers el realisme dels nostres grans vuitcentistes. El paisatge que Espinal ha aportat a l'Exposició del Centre de Dependents, representa aquesta tendència cap al conservadorisme — intelligent, cal dir-ho —, malgrat hi hagi encara moltes més petges de «fauvisme» de les que el pintor deu desitjar. Per la meva part tinc de dir que el meu camí actual divergeix de l'orient de l'amic Espinal: cada dia em sento més jo mateix i la lliçó de la pintura francesa contemporània procuro apendre-la en el sentit de llibertat, sense que mai aquest ample desig no desfiguri la meva sinceritat. Voldria classificar-me, però ho trobo molt difícil: el meu art — almenys actualment — és mou entre el neo-impressionisme, el «fauvisme» i el cézannisme. El cézannisme és l'ànima de ferro que aguanta la meva lírica.